

Ustanovitev dražbenih pogojev.

Spisal Henrik Sturm.

Določba §-a 162. zvrš. reda, kako je ravnati pri odobritvi dražbenih pogojev, glasi se tako jasno, da bi se bilo skoraj čuditi, kako bi sploh mogla vzbujati kake pomisleke. Ako dražbeni, od zahtevajočega upnika predloženi pogoji vstrezajo zakonitim določilom, onda jih naj zvršilno sodišče odobri, ne da bi bila potrebna ustna razprava. Če pa zahtevajoči upnik po zakonu predlaga ustanovitev izjemnih pogojev (§-i 147, 150, 151, 152), ima zvršilno sodišče odrediti narok za ustanovitev dražbenih pogojev. To je pač popolnoma jasno povedano, a vendar smelo trdim, da povzročuje pri prisilni dražbi določba §-a 162. sodniku na deželi največ težav in toliko pravnih vprašanj, kakor nobena druga iz zvršilnega reda. Res se sodnik tem težavam lahko izogne. V to svrho zažostuje, da vzame blanket obrazec št. 137, ga mehanično izpolni, in ves trud je v par trenutkih pri kraji. Ta najkrajši način ustanovitve dražbenih pogojev pa v vsakem slučaju nikakor ne vstreza intencijam zakona, in opravičena bi bila graja, češ, da se ni z navedenim činom opravilo nikako sodniško delo. Ako bi bila stvar tako prosta in nevažna, potem bi se lahko prepustila sodni pisarnici in stavila med tista opravila, katera navaja § 320. posl. red. Temu pa ni tako.

Dočim je cenitev temelj, na čigar podlagi se dviga stavba prisilne dražbe, primerjati se bi dala ustanovitev dražbenih pogojev nekako s sestavo stavbenega načrta. Kakor mora iz stavbenega načrta biti razvidno, kako se bo poslopje gradilo in izdelalo, prav tak pregled morajo podati dražbeni pogoji pri prisilni dražbi. Iz le-teh mora vsakdo posneti, kako se bo prisilna dražba vršila in končala, in v njih se lahko reši večina pravnih vprašanj, merodajnih za razdelitev največjega ponudka. Smoter ustanovitve dražbenih pogojev je, določiti pravno razmerje ne samo med zahtevajočim upnikom in za-

vezancem, temveč tudi med vsemi tabularnimi upravičenci. Dražbene pogoje je smatrati za načrt prodajalne pogodbe, katero je skleniti pri dražbenem naroku z največ ponujajočim. Iz tega bistva dražbenih pogojev je toraj tolmačiti zakonite predpise za ustanovitev pogojev. Kaj da morajo dražbeni pogoji obsegati, to navaja § 146. zvrš. reda. Le v nekaterih slučajih dopušča zakon izjemne pogoje, kakor glede visokosti varščine (§ 147.), prevzetbe bremen (§ 150.), določitev višje nego zakonito določene najmanjše ponudbe (§ 151.) in plačila največje ponudbe (§ 152.). Izjemni pogoji radi varščine in najmanjšega ponudka niso za sodnika na deželi posebno važni, zato rej jih ne pretresam. Predno pa začnem razgovor o določbah §-ov 150. in 151., naj omenjam juridične kakovosti dražbenih pogojev.

Dražbeni pogoji niso torej nič družega, kakor načrt prodajalne pogodbe. Kako je treba te pogoje sestaviti, in kaj da morajo obsegati, to predpisuje zvršilni red; kako pa jih tolmačiti, to nam, kolikor ne nasprotujejo predpisi zvršilnega reda, pove občni državljanski zakonik, in je posebno važno pri rešitvi marsikaterega pravnega vprašanja. Ker se o priliki dražbe na podlagi pogojev sklene kupna ali prodajalna pogodba, je očitno, da je pri tolmačenju pogojev vporabljeni posebno tista določila občnega državlanskega zakonika, ki zadevajo pogodbe. Utegnil bi morebiti kedo temu mnenju oporekati, češ, da pri formalnem pravu, kakoršen je zvršilni red na njegovem stališču javnega prava, nikakor ni iskati pomoči v zasebnem pravu. Priznavam, da bi obveljal ta ugovor, ako bi zvršilni red obsegal določila za vse slučaje, ki se lahko pripete ali ki se bi dali »per analogiam« rešiti. Tej potrebi popolnoma vstrezajočih določil pa ne najdemo v zvršilnem redu.

Mislimo si ta-le konkretni slučaj. V dražbenih pogojih je določeno, da zdražitelj prevzemi brez zaračuna na največji ponudek preživitek, ki ima prednost pred zastavno pravico zahtevajočega upnika. Recimo, da zemljišču je določena cenilna vrednost na 2000 gld., preživitku pa na 800 gld. Po § 30. cenilnega reda je v tem slučaju pri določitvi cenilne vrednosti preživitek odšteti in po mnenju najvišjega sodišča, dodanem k §-u 151. zvrš. reda je v tem obsegu, v kolikor prevzame

zdražitelj bremena brez zaračuna na največji ponudek, mero-dajna za najmanjši ponudek vrednost, ki jo ima zemljišče vsled vzdržbe bremen. Vrednost zemljišča v našem slučaju znaša toraj 1200 gld., a najmanjši ponudek 800 gld. t. j. dve tretjini cenilne vrednosti. Za časa cenitve je preživitkar seveda živel, a ker od dne cenitve pa do dne dražbe navadno pretečeta dva meseca, preživitkar lahko umrje pred dražbenim narokom. Zvršilnemu sodišču se na neovržen način dokaže smrt preživitkarja na dražbenem naroku. Zgласi se k dražbi le eden kupovalec, ki hoče zemljišče kupiti za najmanjši ponudek 800 gld., kakoršen je določen v pravokrepnih pogojih. Če bi preživitkar za časa cenitve ne živel, tedaj bi se ne oziralo na njegov preživitev; cenilna vrednost zemljišča bi znašala potem 2000 gld., najmanjši ponudek 1333 gld. 33 kr.

Vprašam: »quid juris«? Ali naj se proda kupovalcu zemljišče, ker so dražbeni pogoji pravokrepni postali, mari ne? Lahko bi kedo to vprašanje potrdil, češ, najmanjši ponudek 800 gld. je le nek »bene« za zdražitelja in le njemu v korist, ker se pozneje pravokrepno ustanovljeni pogoji tudi s privoljenjem vseh vdeleženih upnikov ne dajo prenarediti. Kedo drug bil bi morebiti zopet mnenja, da se mora dražba zvršiti, a tako, da sodnik pri dražbi s sklepom predružači pogoje in določi za najmanjši ponudek svoto 1333 gld. 33 kr., ker odpade preživitek.

Po mojem mnenju ni niti prvo niti drugo po zakonu. Sodnik ne more družega, nego edino to, da s sklepom preloži dražbo v smislu §-a 143. št. 4 civ. pr. red. in § 78. zvrš. red. In zakaj?

Dražbene pogoje je smatrati za načrt prodajalne pogodbe. Ko so se ustanovili, bila je »tacita conditio«, da ostane preživitek eksistenten tudi za časa dražbe. Ker se je smatralo, da bo preživitkar živel več ali manj časa potem, ko pride zemljišče v druge roke, cenil se je preživitek in pri določitvi cenilne vrednosti odštet, a zato se je pravi vrednost zemljišča zmanjšala. Nezmislno bi bilo trditi nasprotno. Ker je preživitkar pred dražbo umrl, predružačile so se razmere, ki so obstale ob času ustanovitve pogojev, in radi tega je treba predružačiti tudi pogoje. Nikjer torej ni klauzula »rebus sic stan-

tibus« tako na mestu, kakor pri interpretaciji dražbenih pogojev. Ravno omenjena klauzula pa temelji na določenih obč. drž. zakonika, bodi si da jo izvajaš iz določila §-a 936. ali iz §-a 901. ibid. Istina, da se nanašata poslednja dva §-a na že sklenjeno pogodbo, dočim pri dražbenih pogojih ne more biti govora o prodajalni ali kupni pogodbi, dokler ne pride do prodaje. Pomisliti pa je, da so pri ustanovitvi dražbenih pogojev vdeleženi ne samo zahtevajoči upnik in zavezanec, temveč tudi vsi tabularni upravičenci. Kadar pogoji pravokrepni postanejo, se ne dajo enostransko predružačiti, bodi si samo od zavezanca ali zahtevajočega upnika, ali pa vdeleženih upnikov. Smelo trdim, da za te ravno kar omenjene osebe obsegajo pogoji vendarle pogodbo v pravem smislu besede.

Če zahtevajoči upnik predlaga, da zdražitelj ne prevzame kakega preživitka, ki ima prednost pred zastavno pravico zahtevajočega upnika, brez zaračuna na največji ponudek, ampak da se preživitkar zadovolji s plačilom denarnega ekvivalenta na mesto preživitka v naturi, onda je to ponudba (oferta) — in če jo preživitkar sprejme, sklenila se je pogodba (§ 861. obč. drž. zak.). Ker so se v našem slučaju razmere za časa dražbe predružačile, morajo se tudi dražbeni pogoji predružačiti. Ker pa iz ravno prej omenjenega razloga ni dopustno, pogoje enostransko predružačiti, in ker se iste osebe, ki so pri ustanovitvi pogojev vdeležene, niso zglasile k naroku, tedaj je dražben dan v smislu prej napominanih zakonitih določil preložiti. Nadaljno postopanje bi bilo tako urediti, da se z ozirom na § 145. zvrš. reda zahtevajočemu upniku zaukaže, naj glede na predružačene razmere predloži sodišču nove, odnosno popravljene pogoje in da se potem na njih podlagi odredi nov dražbeni dan (§-i 169., 184. št. 1 zvrš. red.).

Le tedaj, ako bi se v tem slučaju zglasili k naroku zahtevajoči upnik, zavezanec in vsi vdeleženi upniki, in ako bi le-ti vsi bili edini v tem, da se vzame dražbi za podlago najmanjši ponudek 1333 gld. 33 kr., ter bi bilo kupovalcev dovolj, sem mnenja, da bi bilo moči dražbene pogoje predružačiti s sodniškim sklepom že pri dražbi in dražbo tudi takoj zvršiti. Temu sklepu ne nasprotuje že prej navedeno, k določbi §-a 163.

dodano mnenje pravosodnega ministerstva. Pač mi ni pravi nagib tega mnenja znan, mislil bi pa, da se opira na načelo v zvršilnem redu izraženo, rekše naj se prepreči vsako zadržavanje zvršilnega postopanja. V vladnih motivih k §-u 139. je glede dražbenih pogojev jasno rečeno, da se, kedar postanejo pravokrepni, ne smejo predružačevati, ker bi se vsled vednega preklicavanja in zavržbe sklepov ne moglo zvršilno postopanje nikoli končati. To načelo pa ne velja v našem slučaju, ker je predružačenje pogojev neizogibno, in ker ne more biti govora o zadržavanju postopanja tedaj, ako se lahko pogoji že pri dražbenem naroku predružačijo, namesto da se dražba preloži. Ker so vse pri ustanovitvi dražbenih pogojev vdeležene osebe navzočne, bilo bi celo proti zakonu, ako se bi dražba v svrhu predružačenja pogojev preložila, ker to ne bi bilo nič drugega kakor zadržavanje eksekucije.

Tudi sicer se lahko zgodi, da se pravokrepni dražbeni pogoji predružačijo pri dražbi. Pomislimo ta slučaj. K dražbenemu naroku so se zglasili vsi vdeleženi upniki, zavezanec in zahtevajoči upnik. V pogojih je določeno, da je največi ponudek položiti v gotovini pri sodišču v zakonitih obrokih (§ 152.). Zglasili so se pa kupovalci, katerim ta pogoj ne ugaja in ki bi le tedaj ugodne ponudbe stavili, ako se bi zadevni obroki podaljšali. O tem, če se smejo ti obroki podaljšati, spregovorimo kasneje. Sedaj le pripomnimo, da podaljšanja vprašavnih obrokov zakon ne prepoveduje. Če vse prej navedene osebe, ki so vdeležene pri ustanovitvi pogojev, predlagajo podaljšanje obrokov pri dražbi, tedaj ni najti v zvršilnem redu zakonite ovire proti sklepu, podaljšanje dovoljujočemu. Tak sklep ni protiven prej omenjenem načelu, da je preprečiti vsako zadržavanje zvršilnega postopanja, ker bi se ravno v nasprotnem slučaju lahko govorilo o zadržavanju, če se ne bi ta sklep storil, kajti potem ne bi bilo kupcev; tudi se strinja vprašavni sklep z določili občnega državljanskega zakonika, ker so ga predlagali v to upravičene osebe. Seveda bo le redko kedaj možno storiti tak sklep pri dražbi, ker se navadno k dražbi ne zglasijo vsi vdeleženci.

Če se dražbeni izjemni pogoji predlože in odobré, potem se pa dražbeno postopanje v smislu §-a 200, št. 3. zvrš. reda

ustavi, onda nastane vprašanje, je li dopustno ali ne, te izjemne pogoje vzeti za podlago prisilni dražbi, ne da bi se na novo ustanovili po smislu §-a 162., če se po preteku 6 mesecev dražbeno postopanje dovoli iznova. Večkrat se pripeti, da se v tem slučaju predlaga, naj se vzamejo novi dražbi za podlago ne samo že prej zvršena cenitev, marveč tudi že prej predloženi in odobreni pogoji. Tak predlog je popolnoma pravičen, vendar se sodnik, kolikor zadeva pogoje, ne sme dati s tem premotiti. Glede pogojev moral bo, ker so izjemni, iznova določiti narok za njih ustanovitev v smislu §-a 162. in jih na podlagi izida te ustne razprave ustanoviti (§ 163.). To radi tega, ker so se dražbeni pogoji v prvem dražbenem postopanju ustanovili le glede na takratno dražbo. Ker se je pa takratno dražbeno postopanje ustavilo, razveljavili so se z ustavitvijo tudi vsi pravni učinki, ki so stopili v moč. Da je temu tako, povejo nam nagibi k §-u 39.; sklepati pa je tudi iz §-a 200, št. 3. in §-a 151. zvrš. reda, ki navajata, da se pred pretekom pol leta ne more predlagati nova dražba, oziroma nova uvedba dražbenega postopanja.

To, kar se je navedlo glede preživitka, velja tudi v nastopnem slučaju. Predmet prisilne dražbe je zemljišče, h kateremu spada med drugim tudi stavišče z večjim poslopjem. To poslopje se je z zemljiščem vred cenilo. Pred dražbenim narokom pa poslopje pogori. Dražbeni pogoji so pač pravomočni, a klauzula »rebus sic stantibus« sili, da se predrugačijo. Dražbeni narok se torej ne bo vršil; odrediti je novo cenitev, dražbene pogoje je na novo ustanoviti in dražbeni dan iznova razpisati.

Vsak sodnik na deželi, posebno v krajih, koder je ljudstvo bolj ubožno, si je tekom pol drugega leta, odkar je zvršilni red v moč stopil, gotovo pridobil to skušnjo, da razun v slučajih, ko so se zdražila manj vredna zemljišča, zakoniti dražbeni pogoji, ki veljajo za normalne slučaje, nikakor ne vstrezajo razmeram in interesom vdeležencev. Razmere na deželi zahtevajo pri ustanovitvi pogojev pač največ pozornosti od zvršilnega komisarja; sodnikova dolžnost je, da se ozira nanje in skrbi za to, da pogoji ugašajo potrebam posameznega slučaja. To ne velja samo o pogojih za način plačila najve-

čega ponudka, ampak posebno tudi o pogojih za prevzetbo bremen. Pripomočke za ustanovitev pogojev, razmeram na deželi primernih, podaje nam zvršilni red, čeprav se je zakonodavec pri njem oziral bolj na razmere velikih mest. Zvršilni red ne obsega v tem oziru samo predpisov, ki so »jus cogens«, ampak tudi dispozitivna določila. Le-tá je vzlasti uvaževati pri prisilni dražbi kmečkih posestev. Omenili smo že začetkom tega sestavka, da so dispozitivna določila, ki jih nahajamo v §-ih 150. in 152. zvrš. reda, za sodnika na deželi jako važna; preiskujmo torej, kako se dajo izkoristiti v naše namene.

Preživitkarji so skoro vsi navadno jako nadležne osebe, ki imajo svoje muhe in radi šikanirajo. Zato se jih boji vsakdo, in nihče ne bi rad prevzel bremena, dajati preživitek v naturi. Vsled tega v mnogih slučajih ostane dražba brezuspešna. Ne tajimo, da tu odločuje individualnost dotičnega preživitkarja in tudi kakovost preživitka. Če je preživitkar pohleven ali že tako star, da so mu dnevi šteti, tedaj se najde zdražitelj, ki rad prevzame breme dajatve preživitka v naturi. To so pa, kakor rečeno izjeme. Takšni oviri uspešne prisilne dražbe dalo se bi, če tudi ne vselej, v okom priti le pri ustanovitvi dražbenih pogojev. Naj bi se takrat stavil pogoj, da zdražitelj ne bo dajal preživitka v naturi, nego da je pokritno glavnico za preživitek plodonosno naložiti in preživitkarju plačevati denarni, od zvedencev določeni ekvivalent v jednomesečnem ali trimesečnih obrokih — in ustrezno bi bilo ne samo kupovalcem na dražbi, temveč tudi preživitkarju, kateremu je denar dostikrat ljubši, nego naturalna dajatev. Ob sebi je umevno, da bi moral v to privoliti preživitkar, bodi si izrečno ali molče (§-i 150., 152. in 56. odst. 2. zvrš. reda). Proti dopustnosti takega pogoja ne more biti ugovora, kajti načelo, izraženo v §-ih 150., 225., 226., 227. zvrš. reda, da zdražitelj dajaj preživitek v naturi, velja tedaj, kedar na predlog s privoljenjem upravičenca ne določi kaj drugega sodnik (§ 150.).

To ne provzroča nikakih težav, ako ima pravica do plačila ali zastavna pravica zahtevajočega upnika prednost pred vknjiženim preživitkom. Pokritna glavnica za preživitek določi se namreč, kakor je bilo že po občnem sodnem redu v navadi, tako, da se ceni najprej vrednost preživitka za eno leto,

in se to potem kapitalizuje. Znesek pokritne glavnice je iz največje ponudbe izločiti in obrestinosno naložiti. Ta način preračunjanja pokritne glavnice obdržal je tudi zvršilni red (§-a 219., 226. ter vladni nagibi). Kedar ne zadošča največi ponudek za popolno pokritno glavnico, tako, da bi se dajatve za preživitkarja lahko popolnoma poravnale iz obresti, tedaj je smeti za neprikrajšane preživitne dajatve porabljeni dopolnilne zneske iz pokritne glavnice (§ 126.). Razloček bi bil v našem slučaju edino ta, da bi preživitkarju, a ne zdražitelju pripadel denarni ekvivalent.

Bolj važno je vprašanje tedaj, kedar bi imel preživitev prednost pred pravico do plačila ali zastavno pravico zahtevajočega upnika, in bi zato moral zdražitelj prevzeti preživitev brez zaračuna na največji ponudek (§ 150.).

Mislimo si, da je zahtevajoči upnik v pogojih predlagal, naj zdražitelj prevzame preživitev sicer z zaračunom na največi ponudek, vendar pa ni dolžan preživitka dajati v naturi, ampak je zavezan preživitkarju plačevati le denarni ekvivalent, kar bi bilo v smislu §-a 150. dopustno.

Po §-u 21. odst. 5. cenil. reda z dne 25. julija 1897, drž. zak. št. 175. (glej tudi obrazec k cenilnim zapisnikom) je za določitev vrednosti, ki jo ima zemljišče radi vzdržbe preživitka, kapitalizovati znižbo doneska po desetletnem trpežu in glavnico odtegniti od zemljiške, ne gledé na obremenitev določene vrednosti. Če je zemljišču ne gledé na obremenitev določena vrednost na 2000 gld., preživitku pa na 800 gld., tedaj znaša vrednost, katero ima zemljišče vsled vzdržbe preživitka, samo 1200 gld. To pa ne velja samo tedaj, kedar je preživitkarju dajati preživitev v naturi, ampak tudi v našem slučaju. Da se preživitev tu kapitalizuje po desetletnem trpežu, je čisto pravično, kajti le zdražitelju je v korist, ako živi preživitkar morebiti samo eno ali dve leti po dražbi. Njemu ni treba vsled preživitkarjeve smrti nazaj dati, kar je pri dražbi pridobil. Zdražitelj pa mora za to računati tudi z eventualnostjo, da bo, ako preživitkar živi delj časa, moral morebiti še enkrat toliko dajati, kolikor znaša omenjeni, za preživitev določeni kapital.

Po §-u 150. je pa dopusten tudi izjemni pogoj, da zdražitelj ne prevzame preživitka brez zaračuna na največi ponudek, ampak z zaračunom nanj ter da preživitka ni dajati v naturi, nego v denarni vrednosti. Preživitek se ne bo v tem slučaju po desetletnem trpežu kapitalizoval in ne bo znašal samo 800 gld., ampak 2000 gld. (obrestna mera 4%). To je za ta slučaj prava pokritna glavnic, ki se je določila v smislu §-ov 219. in 226. zvrš. reda. Ako največa ponudba znaša tudi le 2000 gld. in je preživitek na prvem stavku vknjižen, propadejo začasno vsi vknjiženi upniki. Čakati morajo sicer, vendar z gotovo nado, da cela pokritna glavnic, ki jo je pldonosno naložiti, ostane za nje ohranjena in da dosežejo v svojem času popolno plačilo, če tudi ne plačila vseh obresti. Le-ta način pogojev bi bil posebno takrat prikladen, ako je preživitkar že star in bolehen. Taki pogoji bi bili za zahtevajčega upnika in druge upnike bolj ugodni, za zdražitelja pa seveda toliko neugodnejši, ker bi prejšnja smrt preživitkarjeva ne bila njemu v prid.

V smislu §-ov 211. in 214. zvrš. reda se bi lahko preživitkarja pri naroku za razdelitev odslovalo z gotovim zneskom, tako, da se odreče svojemu preživitku in bi pokritna glavnic, ki bi pripala na preživitek, postala takoj prosta. Tudi bi po §-u 226. s privoljenjem preživitkarja in oseb, na pokritno glavnic odkazanih, sodišče lahko ukrenilo, da se izroči pokritna glavnic kaki starostni oskrbovalnici v korist preživitkarja. Ta določba §-a 226. se pa ne dá kaj lahko praktično uporabljati. Predno bi kaka oskrbovalnica hotela skleniti pogodbo o stalnih prihodkih (rentah), treba bi bilo preživitkarja zdravstveno preiskati, treba bi bilo več dogovorov in pisarije, truda in stroškov. Radi tega bi bilo pač umestno, ako se bi administrativnim potom poskusilo doseči sporazumljenje s kako oskrbovalnico in se sodišču naznanilo, s katero oskrbovalnico ter na kak način in pod katerimi pogoji bi bilo možno sklepati pogodbe o stalnih prihodkih. —

(Konec prih.)

Sodno-zdravniška mnenja.

VI.

Posebne muke morajo biti združene z dejanjem; potem je oceniti oškodbe po zmislu §-a 155. c) kaz. zak.

Dne 24. januarja 1899 je bil krepak kmečki fant z ojstrimi škarjami večkrat ranjen na hrbtu, tako da ni mogel sam domov iti; morala sta ga podpirati dva tovariša. Dne 28. januarja 1899, torej 4 dni po zadobljenih oškvdbah, je bil ranjenec sodno-zdravniško preiskan.

Izvid.

I., 25 let star, srednje velikosti, krepkega mišičja in okostja leži v postelji in toži, da ima na hrbtu hude bolečine, vsled katerih ne more ležati, nego mora cele noči na postelji sedeti. Temperatura 38°, žila 100. — Videti je 1. dva prsta od zgornjega notranjega kota desne lopatice na znotraj proti hrbtnici, ravno ob zgornjem robu kapaste mišice; 2. pod spodnjim lopatičnim kotom desne strani, 3. nad levo lopatico, 4. na levem notranjem lopatičnem robu, 5. na levem lopatičnem grebenu, 6. pod levim spodnjim lopatičnim kotom, 7. na zadnjem robu leve trikotne mišice in naposled 8. na osmem levem rebro na lopatični črti — devetero stikovnih ločitev. Vsaka je zašita, oprášena z jodoformom, ter 2—3 *cm* dolga, 2—3 *mm* režeča, ojstro-robata, zavzemajoča kožo in mišičje. Okrožje je malo rudečkasto in oteklo. Iz dveh oškodb na levi lopatici se polagoma izceja nekoliko gnoja. Če se s prstom otipa hrbet, se čuti na desni strani v koži nabuhline¹⁾ kakor posledico vstopa zraka v mezdro. — Drugih oškodb na telesu ni najti.

Mnenje.

Na poškodovančevem hrbtu najdene oškodbe so bile prizadete z ojstrim orodjem (baje s trtnimi škarjami). Oškodbe so vsaka sama za-se, kakor tudi skupno lahke ter se zacelijo brez slabih nasledkov. Zdravje in izvrševanje poklica bo moteno manj kakor 20 dni. Opomniti je treba, da bo poškodo-

¹⁾ Hautemphysem.

vanec občutil med zdravljenjem posebne bolečine in težave, in to radi vročine, kožne nabuhline, radi krajevnosti oškodb na hrbtu, radi česar ne more ležati. Glede na to se ocenijo te oškodbe po zmislu §-a 155. c) kaz. zak. Oškodbe so bile prizadete sicer s takim orodjem, s kakoršnim je moči človeka smrtno nevarno raniti, ne pa na tak način, da je z le-tem navadno združena smrtna nevarnost in to radi tega ne, ker moč, s katero se je rabilo orodje, ni bila velika.

Državno pravnikištvo je na to zahtevalo, naj se povprašata za mnenje zvedenca na okrožnem sodišči ter je utemeljevalo svojo zahtevo sledeče:

Po zmislu §-a 155. c) kaz. zak. mora biti združeno dejanje s posebnimi mukami za poškodovanca, zdravniško mnenje pa govori o nasledkih dejanja, katerih pa kazenski zakon ne more imeti v mislih.

Zdravniška zvedenca na okrožnem sodišči sta oddala proučivši sodne spise nastopno

mnenje:

Sodna zdravnika v T . . sta ocenila devetero, kožo in mišičje zavzemajočih oškodb na hrbtu, vsako samo zase ter skupno za lahke, pristavila sta pa, da bo poškodovanec občutil med zdravljenjem posebne bolečine in težave, to pa radi: 1. vročine, 2. kožne nabuhline, 3. krajevnosti. Radi teh okolnosti sta subsumirala oškodbe pod § 155. c) kaz. zak.

Ad 1. Vročina nastopi navadno, če se je rana inficirala. To se lahko zgodi takoj ob prizadetju oškodbe ali pa pozneje. Ko bi se dalo prvo z gotovostjo dokazati, bi se smelo trditi, da je bilo dejanje v neposredni zvezi z nasledki. In ko bi tudi imel poškodovanec radi teh nasledkov posebne muke, bi se vendar ne smelo navzlic temu trditi, da je bilo dejanje združeno s posebnimi mukami, kajti dejanje je nehalo v tistem trenutku, ko je napadalec zadnjikrat sunil, torej v času, ko poškodovanec še ni imel posebnih muk ¹⁾ Če je pa

¹⁾ Več fantov je upijnilo nekega piskrovezca, ga potem sleklo, polilo z žganjem ter slednjič zažgalo. Maschka je opozoril, da je bilo dejanje združeno s posebnimi mukami, ker je trpel poškodovanec med svojo večmesečno boleznijo velikanske bolečine. Temu mnenju je težko pritrditi,

infekcija pozneje nastala, vsled tega, ker morda poškodovanec ni pravilno izpiral ran, je v tem slučaju še manj moči govoriti o združenji dejanja s posebnimi mukami. Sicer pa vročina 38° ni tako visoka, da bi sploh prizadevala kake posebne muke.

Ad 2. Kožna nabuhlina se je razširjala na desni strani hrbta (v kakem obsegu, ni povedano); kožna nabuhlina napravlja pač neprijeten čut napetosti, a posebnih muk ne prizadeva.

Ad 3. Rane so se razprostirale po celem hrbtu. Radi njih ni mogel poškodovanec ležati na hrbtu, légel je pa lahko na levo ali pa na desno stran. Pa tudi če je moral vso noč sedeti, mu to ni moglo takih bolečin prizadeti, katere bi bilo za muke definirati.

Glede na navedeno izjavljava: Opisane oškodbe so bile vsaka za se in skupno lahke vrste, moteče poškodovanca v zdravju in v izvrševanju njegovega poklica manj nego 20 dni. Ne med dejanjem in ne pozneje ni imel poškodovanec takih bolečin, katere bi bilo označiti za posebne muke.¹⁾

Dr. P. Defranceschi.

kajti dejanje je nehalo v tistem trenutku, ko je plamen ugasnil. Potem bi prišel v poštev § 155. *b)* oziroma *c)* kaz. zak., namreč, če je bilo moteno zdravje ali izvrševanje poklica najmanj 30 dni, odnosno, če je postala poškodba smrtnonevarna.

Pis.

¹⁾ Muka je bolešno stanje, katero mora primerno dolgo časa trajati. Hoffman (Lehrbuch der ger. Medicin str. 328) omenja dveh jako poučnih slučajev. Prvega je sam opazoval in ocenil. Močan pomočnik je zgrabil svojega gospodarja peka z zobmi za palec ter ga ni izpustil nekaj minut, čeprav je mož vpil in prosil in čeprav se je trudilo več oseb, da oproste napadenca. Palec je bil popolnoma razgrizen in tako zmečkan, da je pozneje zamrl vsled snetljivosti (gangraen). Hoffman je izjavil, da je bilo prizadetje oškodbe združeno s posebnimi mukami. Drugi v Hoffmanu navedeni slučaj je ocenil Blumenstock. Zakonska sta vrgla nekega moža na tla, razkrila spolovila ter je stiskala žena nekaj minut mode z rokama. Blumenstock je trdil, da je bilo dejanje združeno s posebnimi mukami.

Pis.

Šopek vrhovno - sodnih razsodil

k civilnopravnemu in eksekucijskemu redu.

(Dalje.)

20.) Razsodba od 11. maja 1898. l., št. 5755.

Zakon veljaven o prvosodni razsodbi je merodajen tudi za postopanje s pravnimi leki (čl. XXXIX. uvodn. zak. k eks. r., § 78. eks. r. in čl. XLVII. uvodn. zakona k civ. pr. r.).

21.) Razsodba od 10. maja 1898. l., št. 5705. (Pleniss.)

Mirovanje postopanja (§ 168., 170. civ. pr. r.) se ne protivi umaknenju tožbe, dopuščenemu po §-u 237. civ. pr. r. Sodnik razsojaj posamič v vsakem slučaju, če je zopetno vloženo iste tožbe zoper istega toženca na istem sodišči pred pretekom v §-u 168. civ. pr. r. označenega trimesečnega roku poskus preziranja zakona in če je ponovljeno tožbo iz tega razloga odbiti.

22.) Razsodba od 17. maja 1898. l. št. 7060.

Določila §-a 516. civ. pr. r., da ni dopustno izpodbijati sklep odbranega sodnika, ako se poprej ne predlaga preuredbo sklepa na zbornem sodišči, ni uporabljati na sklepe eksekucijskega sodnika (posameznega sodnika, § 7. sod. prav.)

23.) Razsodba od 25. maja 1898. l., št. 7011. (Pleniss.)

Tudi pred 1. januarjem 1898. l. pravnomočno dovoljeno eksekucijo preživitka je moči po §-u 39. št. 2 in predzadni odst. eks. r. ustaviti, ako obstojajo predpogoji §-a 330. eks. r. (čl. XXXII. uvodn. zak. k eks. r.)

24.) Razsodba od 26. maja 1898. l., št. 7359.

Določila §-ov 519. in 527., odst. 2, civ. pr. r. ne veljajo za rekurze v eksekucijskem postopanju.

25.) Pleniss. razsodba od 1. junija 1898. l., št. 7177.

Iz §-ov 213. in 234. eks. r. ne izhaja, da nimajo vsi na razdelitveno razpravo nedošli upravičenci pravice rekurza proti razdelitvenemu sklepu.

26.) Razsodba od 8. junija 1898. l., št. 7687.

Proti sklepom prizivnega sodišča, s katerim je bila razsodba prve inštanice razveljavljena ter pravda zavrnena v razsojenje ali v razpravljanje na sodišče prve inštanice, a ni bilo ob enem izre-

čeno, da je postopanje začeti ali nadaljevati šele po pravno-močnosti tega sklepa, ni dopuščen rekurz (§ 519., odst. 3, civ. pr. r.).

27.) Razsodba od 14. junija 1898. l., št. 8322.

Dopustnost ničnostne pritožbe proti sodbi borznega razsodišča ni odvisna od dobe vloženja tožbe, niti od uvedanja premenjenega borznega štatuta, nego zgolj le od dobe vloženja ničnostne pritožbe.

28.) Razsodba od 21. junija 1898. l., št. 8641.

Določbo §-a 129., odst. 2 eks. r. je uporabljati tudi proti prisilni upravi fidejkomisnih dohodkov, ki jo opravljajo upniki fidejkomisnega užitarja.

29.) Razsodba od 7. junija 1898. l., št. 7977.

Določba §-a 56., zakona od 9. aprila 1873. l., št. 70 drž. zak. se ne protivi preodkazu zadružnikovega opravnega deleža v poteg po §-u 308 eks. r.

30. Razsodba od 22. junija 1898. l., št. 8529.

Glede dopustnosti rekurza proti sklepu prizivnega sodišča, s katerim je bila radi neobstajanja zamude (§ 471., št. 4. civ. pr. r.) razveljavljena zamudna razsodba po §-u 474. odst. 3 civ. pr. r. in pravda zavrtna na pravdno sodišče, a ni bila ob enem izrečena ničnost prvosodne razsodbe po §-u 477. civ. pr. r., ni uporabljati odst. 2, nego odst. 3. §-a 519. civ. pr. r.

31.) Razsodba od 21. junija 1898. l., št. 8430.

§ 234. eks. r. urejuje zgolj ono pravico izpodbijanja upnikov, došlih na razdelitveno razpravo, ki je bilo moči uporom po §-u 213. eks. r. izvršiti ali ki je bila istinito izvršena proti zahtevam družih zastavnih upnikov.

32.) Razsodba od 8. junija 1898. l., št. 7399.

Ako je bila proti soglasnima razsodbama vložena revizija v glavni stvari brezuspešna, ni moči premeniti niti izpodbijanega izreka o stroških (§-i 55., 528. civ. pr. r.).

33.) Razsodba od 30. junija 1898. l., št. 9243.

Rednimi sodišči je smatrati samó ona sodišča, ki opravljajo po sodnem pravilniku sodstvo v civilnih pravnih stvareh. Ob to mora pozvano sodišče po §-u 42. sod. prav. takoj izreči svojo nepristojnost in ničnost prehodnega postopanja v vsakem stanju postopanja, ako spada pričeta pravna stvar pred kazensko sodišče.

34.) Rzsodba od 5. julija 1898. l., št. 9391.

Določba §-a 474. odst. 1. civ. pr. r. stoji tudi za rekurze.

35.) Rzsodba od 13. julija 1898. l., št. 9337.

Potrebni stroškom, katere je povrniti nasprotniku po §-u 388. odst. 3. civ. pr. r. za udeležbo pri provedbi dokazovanja v obvarovanje dokazov, je šteti tudi stroške za zaslišanje nasprotnika, odrejeno po §-u 386. civ. pr. r. na predlog v obvarovanje dokazov.

36.) Rzsodba od 20. julija 1898. l., št. 9739.

Zvršilo z rubežnijo po §-u 294. (296.) eks. r. se lahko opravlja tudi na terjatve iz menic, v katerih plačilo je bil dolžnikov dolžnik že obsojen.

37.) Rzsodba od 26. julija 1898. l., št. 9910.

Določbe §-a 89., odst. 1. zakona od 27. novembra 1896. l., št. 217. drž. zak. ni uporabljati, ako stranka odda dotično pismo na pošto zadnji dan potekajočega roku v takem času, ko ni več nedvomno in splošno znano odprta sodna vložnica, kajti v letem slučaju je bil že minil rok ob času oddaje na pošto (§ 125. civ. pr. r.).

38.) Rzsodba od 2. avgusta 1898. l., št. 10861.

Ako se stranki v smislu §-a 492. civ. pr. r. odpovesti ustni prizivni razpravi in ako si prizivni nasprotnik ob to pridrži vložnje spisa v ovrženje izpodbijalnih razlogov, označenih v prizivnem spisu, onda more takšen njegov spis obsegati tudi pravna razlaganja in razjasnjevanja dejanskih dogodkov ter dokazov.

(Dalje prihodnjič.)

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) Obaviještenje ustupljenog dužnika nije sućna potrebština, od koje ovisi valjanost i moć ustupa. Ustanova, da se u ovršnim doznakama prvenstvo prosudjuje po dobi obaviještenja obvezanikova dužnika ne vrijedi za ustup.

Činjenično stanje. Presudom 17. novembra 1895 br. 1227 bio je tužitelj Gustav Eb. osudjen, da plati Rudolfu Ad. for. 79.37 sa 5% kamata od dana uručenja tužbe i for. 9.23 za parbeni

trošak. Odlukom 13. februara 1896 br. 1819 bila je dozvoljena Rudolfu Ad. ovršna doznaka jedne trećine plaće, što ju je tužitelj primao kao kapetan ratne mornarice, za sjegurnost rečenih iznosâ i for. 4:40 za ovršni trošak. Tuženice L. i L. St., kao zastupnice ležeće ostavine V. St., zadobile su odlukom 1. marta 1896 br. 2556 ovršnu doznaku rečene tražbine, što ju je imao Rudolf Ad. proti tužitelju sa nuzgredicama i zabilježbu ovršne doznake štečene od Rudolfa Ad. odlukom 13. februara 1896 za sjegurnost tražbine prama ovomu posliednjemu od for. 63 sa kamatima od 6 % na godinu od 7. decembra 1895, for. 6:98 za parbeni trošak i for. 6:02 za ovršni trošak. Tužitelj hoće da pošto je Rudolf Ad. ustupnom pogodbom 20. decembra 1895 ustupio svoju tražbinu od for. 79:39 Antonu V. i pošto je on tužitelj izplatio ovomu taj dug, da ovršna doznaka, što no su ju zadobile tuženice, jeste bezkriepostna. — Tuženice tvrde, da ustupnica, izvornik koje je priložen parbenim spisom, nije istinita i nije uzsljedila dne 20. decembra 1895, nieče, da su blagajna ratne mornarice i tužitelj bili obavješteni ob ustupu prije nego li su one zadobile ovršnu doznaku i da je prije ovog vremena Anton V. bio podmiren i nieče, da ustup obuhvaća osim glavnice od for. 79:39 i kamate. Anton V. kao svjedok izkazao je, da pred nekoliko godina Rudolf Ad. ustupio mu je sa ustupnicom, priloženom parbenim spisom, nekoliko tražbina, medju kojimi i onu proti tužitelju, da nije bio podmiren od tužitelja već tek prije tri mjeseca (svakako prije tužbe) od Tita V., da je ipak tužitelju izdao mnogo prije namiru izplate, da izbjegne možebitnim neugodnostima od strane ratne mornarice. Zastupnik tužiteljev izjavio je, da blagajna ratne mornarice nije bila obaviještena uredovno ob uzsljedivšem ustupu, već da je sam tužitelj jednom prilikom obavijestio o tom privatno jednog činovnika rečene blagajne.

Prva i druga molba odbile su tužbu obzirom da ustup i ovršna doznaka po svojoj naravi i učinku jesu istovjetni, da u slučaju njihova sukoba prvenstvo se odredjuje ne po vremenu ustupa ili doznake već po dobi obznane ili obaviještenja ustupljenog dužnika il blagajne, koji od njih ima da izvrši izplatu. U nazočnom daklem slučaju uživa prvenstvo doznaka, dozvoljena tuženicam, pošto je o njoj bila najprije obaviještena blagajna ratne mornarice. K tomu ima pravo da pobija ovu ovršnu doznaku Rudolf Ad. a nipošto tužitelj.

C. kr. vrhovno sudište kao previdni sud presudom od 8. marta 1899. br. 2814 udovoljilo je tužiteljevu previdu i obezkrijepilo ovršnu doznaku podijeljenu tuženicom iz slijedećih razloga:

Nemože se tužitelju poreći aktivne legitimacije, pošto ako bi se priznala doznaka djelotvornom, on unatoč izplate duga ustupovniku (cesijonarar) Antonu V., mogao bi se riešiti tražbine zahtijevane od tuženica samo ponovnim platežom; njegov pravni interes, da se doznaka obezkriepi i ukine, je po tome jasan i očevidan, dočim namireni ustupovnik nema nikakvog interesa, da se doznaka ukine.

I u samoj stvari nije temeljito pravno mnijenje nižih molba. Ustupnicom od 20. prosinaca 1895 te izkazom svjedoka Antona V. dokazano je, da tražbina, što ju je imao Rudolf Ad. prema tužitelju Gustavu Eb., bila je ustupljena dne 20. prosinaca 1895, dakle prije nego li su tuženice zadobile doznačnu odluku 1. marta 1896. U času kad je uzsljedio ustup, glede kojega tuženice nisu uspjele dokazati, da je isti bio prividno utanačen, stekao je tražbinu Anton V.; po §-u 1394. gr. z. prešla su sva prava ustupnika (cedenta) na ustupovnika i ustupnik nije bio više vlastan da razpoláže otom tražbinom, koja mu više nije pripadala. Po tome i ovršna doznaka, koja nije ino do prisilni ustup, mogla je uroditi pravnim učinkom li pod uvjetom, da je Rudolf Ad. u času dozvoljene doznake bio vlasnikom tražbine, što nije više bilo usljed prije uzsljedivšeg ustupa.

Okolnost, da blagajna nije bila obaviještena o tom ustupu već ob ovršnoj doznaci, nepodijeljuje tuženicom nikakovu povlasticu, jere obaviještenje ustupljenog dužnika nije sućna potrebština, o kojoj ovisi valjanost i moć ustupa. Da uzsljedi ustup, dostatno je, da se tražbina prenese od jedne na drugu osobu i da ga ova prihvati. Obaviještenje dužnika ne slijedi zbog utvrde ustupa već u svrhu da dužnik neizplati tražbinu prvašnjemu vjerovniku.

Okolnost, da se u ovršnim doznakama prvenstvo prosudjuje po dobi obaviještenja obvezanikova dužnika ne mijenja podnipošto stvar, pošto ova odredba, koja proizlazi iz naravi ovršne doznake kao ovršnog koraka, nemože se primijeniti niti po §-u 1394. i

slijed. takodjer na ustup, jerbo, polag pomenutih §§. prelaz tražbine neovisi ob obaviještenju dužnika.

Napokon od nikakve nije važnosti pitanje, da li su tuženice, kad su zadobile doznaku, bile u dobroj vjeri, pošto je ova od upliva samo kod stečenja uknjiženih tražbina gledom na javnost zemljišnih knjiga, što se nemože primijeniti na stečenje druge koje tražbine.

Na poslijetku ima se opaziti, da pošto se u ustupnici nisu naročito izuzeli pripadci, ovi kao nuzgredice slijede glavnu stvar te se imadu smatrati da su ustupljeni sa glavnim iznosom. Ustup, uzslijedivši prije ovršne doznake, radja učinkom, da cedent Rudolf Ad. u doba doznake nije imao više prava na tražbinu, zato doznaka protiv njega neima nikakvog pravnog učinka te s toga neima nikakvog učinka niti naprama obvezanikovu dužniku, dug kojega bio je doznačen. Imalo se dakle udovoljiti tužbi.

—ršk—

b) Prednost zastavne pravice, dana plačljivi terjatevi pred zastavno pravico, vknjiženo za doto, ne vpliva na vmesne zastavne upnike.

Na zemljišči zavezanca Ivana P. je vknjižena dota njegove žene Apolonije P., ki je podelila prednostno pravico nekaterim upnikom za njih plačljive terjateve; ta prednost se je v zemljiški knjigi zaznamovala. Ko je bilo zemljišče dražbenim potom prodano, zahtevali so upniki s prednostno pravico plačilo svojih terjatev na mestu, kjer je vknjižena zastavna pravica za doto.

C. kr. okrajno sodišče v Ljubljani je v razdelilnem sklepu z 9. februarija 1899 opr. št. E. 1428/98-16 to zahtevo zavrnilo ter odredilo, da ves na doto pripadli znesek 1200 gld. ostane v sodni shrambi za toliko časa, dokler obstoji zakon mej zavezancem in njegovo ženo Apolonijo P. Natekajoče obresti od tega zneska odkazale so se po vrstnem redu propalim upnikom v poplačevanje njih terjatev, mej temi tudi upnikom, ki imajo navedeno prednostno pravico. Vse to iz nastopnih razlogov:

Dota je neobrestna terjatev, ki ni še v plačilo dotekla, a glede tacih terjatev propisuje zakon v §-u 223. odst. 3. zvrš. reda, da jih je za toliko časa plodonosno naložiti, dokler ne nastopi dan plačljivosti (tukaj razdružba zakona). Dotlej pa pripadajo obrésti

propalim upnikom. Ker pa nikdo ne more drugemu več pravic odstopiti, kolikor jih sam ima in ker po §-u 218. odst. 2. zvrš. r. stopi ona terjatev, kateri v prid se prednost podeli, na mesto one terjatve, katera se jej umakne, zato dospe prvonavedena terjatev le na isti način in pod istimi pogoji do plačila, kakršni so spojeni s poslednje navedeno terjatvijo. V letem slučaju pridejo torej prednostne terjatve, ako dotlej niso poplačane z obrestmi od dote ter se jih vpošteva zgolj s stališča pridobljene prednosti, šele tedaj v plačilo, kedar bi prišla terjatev Apolonije P., to je ob razdružbi zakona med letó in zavezancem.

Na rekurz jednega teh upnikov je c. kr. deželno kot rekurzno sodišče v Ljubljani z odločbo z dne 4. avgusta 1899 opr. št. RV. 64/99-1 prvosodni sklep premenilo in terjatev rekurenta odkazalo v nepogojno plačilo na mestu, kjer je vknjižena dota, iz tehle razlogov:

§ 218. eks. r. določa izrečno, da stopi hipotekarna terjatev, kateri se odstopi prednost, s knjižnim vpisom te prednosti na mesto hipotekarne terjatve, ki se ji je umaknila. S tem je pa pravni učinek odstopa prednosti označen tako, da je — pod samo ob sebi umevnim v §-u 30. zem. zak. izrečno omenjenim pogojem, da se ne kratijo vrstni red in pravice vmesnih hipotekarjev — absoluten, da se pridobi stvarna pravica do poplačila terjatve, kateri se je prednost dala, na boljšem njej odstopljenem mestu. Iz tega pa izhaja brezdvajbeno, da je do visokosti umaknivše se terjatve hipotekarno, na njeno mesto stopivšo terjatev na tem njej odstopljenem mestu presojeti povsem samostojno in brez ozira na umaknivšo se terjatev. Vpoštevati umaknivšo se terjatev na njenem prvotnem mestu in obračati nanjo odkazani izkupilni znesek pod pogoji tega odkaza v plačilo terjatve, v prid kateri se je umaknilo, — je pravnemu učinku knjižnega odstopa prednosti ravno nasprotno. Ker se načelo publicitete s tem nikakor ne krši, ostanejo vrstni red in pravice vmesnih hipotekarjev nedotaknene, ako po odstopu prednosti na mestu umaknivše se brezobrestne in nedotekle terjatve, stopi dotekla njo ne presegajoča terjatev. Načelu publiciteti nasprotuje sicer, ako se prejšnja hipoteka čez prvotni obseg razširi, nikakor pa ne, ako se s hipoteko v okviru tega obsega bodisi glede oseb, bodisi glede vsebine razpolaga, če je tudi razpolaganje slučajno za naslednje hipote-

karje neugodno. Po vsem tem bilo je torej vsled knjižno vpisanega odstopa prednosti terjatev rekurenta, ki je na mesto brezobrestne in nedotekle hipotekarne terjatve Apolonije P. v znesku 1200 gld. stopila in že v plačilo dospela v ugotovljenem znesku 356 gld. 96 kr., v takojšnje plačilo odkazati in ugodivši rekurzu, razdelitveni sklep v tem smislu izpremeniti.

C. kr. najvišje sodišče je s sklepom z dne 24. majnika 1899 št. 7759 ugodilo revizijskemu rekurzu c. kr. finančne prokurateure za c. kr. erar, predružačilo sklep rekurznega sodišča in obnovilo sklep okrajnega sodišča iz razlogov:

Če § 218. eks. r. določa, da vsled podeljene prednosti hipotekarna terjatev, katera imej prednost, stopi na mesto umaknivše se terjatve, to nikakor ne predružačuje določbe §-a 30. zem. zak., nego je celo v njej obseženo, namreč v določbi, ki odgovarja načelu §-a 442. obč. drž. zak., da ne more nihče odstopiti več pravic, kolikor jih sam ima, in veleva, da podelitev prednosti ne vpliva na pravice in prednost ostalih upnikov. Kajti, če terjatev, ki dobi prednost, stopi na mesto umaknivše se terjatve, tedaj se za prednostno terjatev ne da doseči nasproti vmesnim hipotekarjem drugačna pravica, nego je imela umaknivša se terjatev: njo je moči le v tistih odnošajih in s tistimi omejitvami uveljaviti, v katerih bi se bila dala uveljaviti umaknivša se terjatev. Če je torej bila umaknivša se terjatev pogojna ali nedotekla, onda mora tudi proti terjatvi, ki stopi na njeno mesto, kedar gre za njeno vzadovoljenje v boljši vrsti, veljati pogoj ali rok, dokler traja proti umaknivši se terjatvi.

Terjatev Apolonije P. na doti je do razdruženja zakona nedotekla in do tedaj se ne more zahtevati niti plačilo niti obrestovanje. Zato je tudi s tistimi terjatvami, ki se v vrsti dotne terjatve odkažejo, ravnati prav tako, kakor s terjatvijo na doti samo. To ravnanje je v tretjem odstavku §-a 223. eks. r. tako predpisano, da treba brezobrestno nedoteklo terjatev, oziroma znesek, ki nanjo odpade, naložiti na obresti do pričetka plačljivosti in obresti, ki teko do dne plačljivosti, odkazati upravičencem, ki iz razdelilne sklade ne pridejo popolnem do plačila, po vrstnem redu njihovih zahtev.

Pravnopomoten je torej nazor rekurznega sodišča, da se s podeljeno prednostjo doseže dejanska pravica do plačila v boljšem

vrstnem redu ne glede na značaj umaknivše se terjatve in le omejeno na visokost njeno. Vmesni upniki ne smejo po podeljeni prednosti v smislu §-a 30. zem. zak. nikakor priti v škodo, torej tudi ne tako, da na mesto nedotekle terjatve stopi plačljiva terjatev. Bilo je torej premeniti sklep rekurznega sodišča, ki je proti navedenim določilom §-ov 218. in 223. zvrš. r. in §-a 30. zem. zak. odredil odkaz terjatve Janka T. v znesku 356 gld. 96 kr., stopivše na mesto dotne terjatve v takojšnje plačilo iz največjega ponudka, a obnoviti prvosodni sklep, da se ta znesek do plačljivosti dotne terjatve »ad depositum« odkaže in da se obresti dodele najprej propadlim upnikom, a potem eksekutu.

c) Za dokaz o prejemu dote ni treba notarskega pisma, nego zadošča priznanje zapustnikovo v oporoki.

Pokojni I. K. je izjavil v svoji oporoki: »Moja žena je prinesla k hiši 1500 gld. dote«. — Vdova K. K. je potem tožila ležečo zapuščino pok. soproga svojega I. K. na izplačilo dote v znesku 1500 gld., sklicevaje se na omenjeno oporoko. Kurator tožene zapuščine je prigovarjal v svojem odgovoru, da je dota predmet ženitnih pogodb (§ 1207. obč. drž. zak.), katere pa morajo biti v smislu zakona od 25. julija 1871 št. 76 drž. zak. sestavljene v obliki notarskega pisma, ker bi inace ne bile veljavne; in ker se ne more sklicavati tožiteljica na tako pismo v dokaz, da je istinito prinesla soprogu vtoževano doto, je tožba zgrešena.

C. kr. okrajno sodišče tolminsko je ugodilo tožbi z razsodbo od 20. decembra 1898, III. 562/97 iz teh-le razlogov:

Pokojni I. K. je v svoji neizpodbijani poslednji volji priznal, da mu je prinesla tožiteljica v hišo 1500 gld. dote. Res ni izkazala tožiteljica, da bi se bilo napravilo notarsko pismo glede prejema te dote od strani pok. J. K., in res je tudi, da mora biti potrjeno o prejemu dote po zakonu od 25. julija 1871 št. 76. drž. zak. sestavljeno v obliki notarskega pisma. Vzlic temu pa je bilo v letem slučaju ugoditi tožbi.

»Ratio« zakona od 25. julija 1871 št. 76 drž. zak. je namreč osobito glede dote ta: da se čini mej zakonskima okrepé z notarskimi pismi, ki nosijo na sebi znak svečanosti; da se ž njimi skuša ovirati morebitno lahkomišljenost, ki utesne prav lahko

nastati mej družeti, in tudi morebitno materialno oškodovanje tretjih oseb, ki imajo svojih interesov na premoženji, kakor na pr. nujni dediči i. dr. V tem slučaju pa ni takih oseb, kajti toženi kurator sam priznava, da bi bila tožiteljica jedini dedič pokojnega I. K., da se pa ni oglasila dedičem iz neznanih razlogov. Tudi se vzlic zgoraj navedenemu lahko dokaže prejem dote na druge načine, ne le z notarskim pismom, kakor je to uže uveljavila najvišesodna praksa. Tu je dokazan prejem dote na najlepši način t. j. s priznanjem prejemnika pokojnega I. K. in ni ga dediča, ki bi utegnil staviti kakih zahtev do zapuščine. Notarsko pismo bi bilo brezpotrebno, ker bi bila tožiteljica lahko zahtevala vtoževani znesek na podlagi kodicila tudi pod naslovom volila ali s »*condictio sine causa*« in ker je smatrati dokazanim dejstvo, da je prinesla tožiteljica v hišo pokojnega I. K. 1500 gld. dote, bi bilo krivično iz golih formalnih hib odrekati jej materialno pravo do pristojačoe jej dote, osobito, ko gineva danes vedno bolj strogi formalizem, ovirajoči uporabo materialnega prava.

C. kr. višje deželno sodišče tržaško je potrdilo z rzsodbo od 17. februvarija 1899 III. 1285/97 na toženčevo apelacijo prvosodno rzsodbo pogledom na razloge prvega sodnika, ki so primerni pravdnemu položaju in zakonitim določbam, ter je pridodalo: V navzočem slučaju bi bilo čisto brez pomena napravljati v smislu zakona od 25. julija 1871 št. 76 notarsko pismo o naklonjenju dote v znesku 1500 gld., ki jih je tožiteljica prinesla svojemu sedaj rajnemu možu I. K. v olajšanje troškov družinskega življenja (§ 1218. obč. drž. zak.) toliko bolj, ker niti ne gre za izpolnjenje ženitbenega dogovora, nego za povračilo onega, kar je bila tožiteljica svojemu imenovanemu možu za doto dala (§-i 1229., 1432. obč. drž. zak.), kakor je on v svojej oporoki priznal (§-a 107., 110. obč. sod. r.). Tudi bi z odrekanjem pravice do izterjanja s tožbo proti vsem načelom prava in pravičnosti bilo odobravano nezakonito obogačenje tožene ležeče zapuščine, tožiteljici pa bi očitno bila storjena krivica.

C. kr. najvišje sodišče je z rzsodbo od 2. junija 1899 odbilo izvenredno revizijo iz razlogov nižjih sodišč.

P.

**d) Podsodnost vzajemnosti za tožbe proti Italijanom
(§ 101. jurisd. norme).**

Tožbo Ivana Š. iz Jelendola radi 147 gld. 84 kr. proti Vincencu C. v Palermu (Italija) je okrajno sodišče v Ribnici s sklepom 30. junija 1898 C. 212/98 zavrnilo po §-u 41. in 43. jur. n. uradoma, ker toženec v sodnem okraji nima rednega bivališča in po §-u 104. jur. n. ni z listinami dokazano, da se je temu sodišču izrecno podvrigel, in ker mora sodišče preiskovati pristojnost uradnim putem.

Okrožno sodišče novomeško je s sklepom z dne 23. decembra 1898 ugodilo tožiteljevemu rekurzu to pa iz naslednjih razlogov:

Podsodnost okr. sodišča ribniškega, kakršno trdi tožitelj, reče v smislu kompetenčne določbe §-a 104. civ. pr. r. seveda ni dana. Vendar pa izrek o nepristojnosti sodišča ni opravičen. Sicer ni moči pritrditi pravnemu nazoru rekurenta, češ zato, ker gre tukaj za pravno zahtevo iz pravnega, pred uveljavljenjem novih civilnopravnih zakonov dogodivšega se opravila, treba pristojnost sodišča presojeti po prejšnjih kompetenčnih določilih, osobito po §-u 43. z dne 20. novembra 1852 drž. zak. št. 251, kajti za presojo sodne pristojnosti so merodajne določbe, ki so v veljavi ob času, ko se je tožba vložila. Rekurz pa je utemeljen, ker je pristojnost naprošenega sodišča osnovana na podlagi §-a 101. jur. n. v zvezi s členom 105. št. 2. civ. pr. r. za kraljestvo italijansko z dne 25. junija 1865. l.

Po §-u 101. jur. n. je namreč pripadnike drugih držav moči vsled vzajemnosti tedaj tožiti pred avstrijskimi sodišči, kedar pripušča država, h kateri pripadajo, tožbe proti avstrijskim državljanom. Po vsebini certifikata, ki ga je izdalo kr. italijansko justično ministerstvo in doli poslalo c. kr. justično ministerstvo, se lahko v smislu člena 105., št. 2. civ. pr. r. za kraljestvo italijansko vlagajo tožbe pri kr. italijanskih sodiščih pripadnikom drugih držav na izpolnitev obvez, izvirajočih iz kake v Italiji sklenjene pogodbe. Ker je v tem slučaju Jelendol v ribniškem sodnem okraju tisti kraj, kjer je pogodba nastala, kjer je istotam stanujoči tožitelj toženčevo pismo naročilo prevzel, in ker je vtoževana kupnina

147 gld. 84 kr. za tožencu poslane testone tudi v istem kraju plačljiva, zato je navedena določila o kompetenci uporabiti proti tožencu.

e) Je li dopustno naložiti odvetniku stroške narasle v postopanju radi odmere stroškov proti njegovi stranki.

Dr. S. je zastopal stranko A. pri c. kr. okrajnem sodišču v L. v 17 pravadah zaradi motenja posesti, ter je c. kr. okrajno sodišče v L. odmerilo vse te stroške na 1842 gld. 58 $\frac{1}{2}$ kr.

Vsled rekurza stranke A. po dr. H. je okrajno kakor rekurzno sodišče dotične stroške znižalo na 1546 gld. 5 kr., toraj za 296 gld. 53 $\frac{1}{2}$ kr. ter izreklo, da mora dr. S. povrniti svoji stranki A. na 49 gld. 90 kr. odmerjene stroške njenega rekurza.

Revizijskemu rekurzu dr. S. je c. kr. najvišje sodišče s sklepom z dne 8. aprila 1899 opr. št. 3334 deloma ugodilo in izreklo, da ni treba plačati dr. S. rekurznih stroškov svoji stranki v znesku 49 gld. 90 kr., nego, da se ta njena zahteva zavrne, pač pa, da mora dr. S. sam trpeti stroške svojega rekurza, vse to iz naslednjih razlogov:

Trditev revizijskega rekurza, da se je zastopana stranka A. prepozno pritožila, ker je bil rekurz vložen šele 14. dan, ni utemeljena, kajti postopanje po dvornem dekretu z dne 4. septembra 1833 št. 2633 zb. j. zak. in po členu V. zakona z dne 8. maja 1895 št. 112 drž. zak. nikakor ni nadaljevanje vse pravde, v kateri je odvetnik zastopal svojo stranko, nego je čisto posebno postopanje; torej niso odločilni roki, ki so bili veljavni v prejšnji pravdi, temveč je odločilen le rok 14 dnij v smislu §-a 521. civ. pr. r. A tudi v glavni stvari revizijski rekurz nikakor ni opravičen, ker po smislu navedenega dvornega dekreta je odvetnikove stroške odmeriti uradnim potom in le, ako bi bilo treba, po prejšnjem zaslišanju strank. Tega zaslišanja bilo je tukaj tem manje treba ker je imelo sodišče vse pravnne akte pred seboj in sta bili obe stranki prosili odmere stroškov. Treba je bilo le presojati, so li bili dotični stroški potrebni, oziroma, kakšno plačilo je bilo primerno z ozirom na vse okoliščine. To načelo namreč obsega člen V. zakona z dne 8. maja 1895 št. 112 drž. zak., ki je stopil v veljavnost ob istem času, kakor civilnopravdni red; po tem načelu

se je ravnati, naj so se že one pravde, v katerih so dotični stroški narasli, vršile po prejšnjem civilnopravnem redu ali ne. Temu tudi ne nasprotuje to, da se je bilo glede nekaterih stroškov še ozirati na prejšnjo tarifo, ker tarifa z dne 11. decembra 1897 št. 293 drž. zak. ne velja za opravilo v pravnih, katere so se vršile, oziroma začele pred 31. decembrom 1897. leta. Prav glede na to načelo pa je okrožno sodišče po pravici znižalo dotične stroške, ker so bile vse pravde prav preproste ter so se tikale skoraj istega predmeta in ker so se toženci malodane v vseh pravnih enako zagovarjali. Utemeljen pa je revizijski rekurz, ker so se stranki priznali stroški njenega rekurza, kajti tukaj se ni vršila pravda, temveč stroški se ugotavljajo uradnim potom, torej tudi ni smeti uporabljati določb civilnopravnega reda glede stroškov v tem postopanju. Odvetniku torej ni moči naložiti v tem postopanju stroškov. V tem oziru bilo je treba izpremeniti sklep c. kr. okrožnega sodišča. Ker je pa imel revizijski rekurz le malo vspeha, bilo je spoznano, da mora dr. S. sam trpeti svoje stroške.

f) Predlog za uvedbo pozivnega postopanja je zgolj zemljiško-knjižna vloga in se sme združiti s predlogom za izknjižbo več stavkov.

Prošnjo neznano kje v Ameriki bivajočega J. A., katerega sedaj zastopa F. Ž., oziroma njegov na pooblastilo označeni namestnik c. kr. notar V. K., za izknjižbo več stavkov in za uvedbo pozivnega postopanja gledé nameravanega bremen prostega odpisa nekaterih parcel — vse pri vložku št. 2. kat. obč. Km. — je c. kr. okr. sodišče v L. zavrnilo iz razlogov: 1. prosilec c. kr. notar V. K. ni izkazal, da je pooblaščen v imenu F. Ž. oziroma J. A.; pripomnja na pooblastilo, da si F. Ž. postavlja namestnikom c. kr. notarja V. K. je nezadostna. Na tak način sme substituirati le kak odvetnik, ne pa neodvetnik, ki sme zastopati kako stranko edino le s pooblastilom, danim za posebni posel, 2. združenje prošnje za vknjižbo izbrisa zastavnih pravic in uvedenje pozivnega postopanja je proti zakonu, kajti prva prošnja spada med zemljiškoknjižne prošnje, drugo je vpisati v reg. Ne, in nikakor ne gre, da se take prošnje, katerih rešitev je popolnoma različna, mečejo v eden koš.

Na rekurz je c. kr. deželno sodišče v Ljubljani s sklepom z dné 31. maja 1899 R. V. 123 99—1 izpodbijani sklep prvega sodišča razveljavilo in ukazalo prošnjo J. A. zakonu primerno rešiti ne gledé na dozdevni, v izpodbijanem sklepu navedeni zavrnilni razlog. Razlogi: Izpodbijani zavrnilni sklep po dodanih mu razlogih ni opravičen, ker je pravica c. kr. notarja V. K. za vložitev zadevne zemljiškoknjižne prošnje gledé na § 77. I. in II. odst. zem. zak. in na § 1010 obč. drž. zak. izkazana po pooblastilu z dné 17. aprila 1896 in dostavku z dné 21. decembra 1898, in ker nadalje združitev stavljenih predlogov nikakor ne nasprotuje določilom §-a 86. zem. zak., posebno ako se uvažuje, da je tudi predlog za uvedbo pozivnega postopanja v smislu zakona od 6. februarja 1869 št. 18 drž. zak. zgol zemljiškoknjižna vloga, o kojoj razsojevati je poklicano zemljiškoknjižno sodišče, in da vprašljivi predlog zadeva isto zemljišče vl. št. 2 kat. obč. Km. kakor z njimi združeni drugi zemljiškoknjižni predlogi, pri kojem se tudi mora knjižno zabeležiti. (§ 3. zadnji odst. zadnje navedenega zak.)

g) **Zakona o legalizacijskih olajšavah sta uporabna le za v njih označene malotne zemljiškoknjižne stvari.**

Predlogu Marije M. proti A. L. za rubežen premičnin v izterjanje izvršljive terjatve v znesku 17 gld. 18 kr. iz poravnave od 9. oktobra 1898 opr. št. Cb 27,98—4 in odstopnega pisma od 11. decembra 1898, na katerem je ročno znamenje odstopnika poverjeno z dvema svedokoma, c. kr. okr. sodišče v Cerknici ni ugodilo, ker ni predlagateljica po javni ali javno poverjeni listini dokazala, da je njena izvršljiva terjatev prešla na njo (§ 9. zvrš. reda.)

Rekurzu c. kr. deželno sodišče v Ljubljani ni ugodilo, nego je s sklepom od 6. majnika 1899 R. V. 100/99—1 potrdilo prvosodni sklep iz razlogov:

Prvo sodišče je izvršilni predlog sklicujoč se na § 9. eks. reda po vsej pravici zavrnilo. Uvaževati je tudi, da je po zakonu od 5. junija 1890 št. 109 drž. zak. izjemno dovoljena olajšava glede poverila podpisov listin v smislu istega zakona in po zakonu od 7. julija 1896 št. 33 dež. zak. kranjskega omejena na tam

označene malotne zemljiškoknjižne stvari; slična uporaba tega izjemnega določila na druge slučaje pa je izključena, kajti, kar ne spada pod izjemo, spadati mora naravno pod pravilo.

Kazensko pravo.

a) Tudi obrtni pomočnik, ki rabi v javnem obrtu nepristno tehtnico v prid obrtnika, zakrivi goljufijo po §-u 199. c) kaz. zak.

(Kas. rzsodba od 18. novembra 1898. l. št. 10944.)

Mica V. je imela malo prodajalnico jestvin, a ker je bila hroma, bolehnna in onemogla prepustila je upravo iste svoji hčeri Milici. V prodajalnici je bila stara tehtnica, ki že davno ni prav kazala. Milica je to vedela, a je kljub temu tehtnico rabila, dasi je bil kupovalec vsaki pot za 46·5 gramov oškodovan. Obsodili so Milico radi tega po §-ih 197. in 199. c) kaz. zak. Pritožila se je po §-u 281. odst. 9 a) kaz. pr. r. vrhovnemu sodišču, češ, da je mati obrtnica, da mora ona odgovarjati, ker ima ona obrtno dopustilo in ker je samó ona zadobivala ves dobiček.

Toda kasacijsko sodišče je odbilo ničnostno pritožbo, uvaže vaje, da zakon kaznuje sploh rabo nepristne mere in uteže v javnem obrtu, ne da bi razločeval, kedo nepristno mero in uteže rabi; da morejo zatorej zakriviti takovo goljufijo tudi obrtni pomočniki in upravitelji, kajti to, da ne nameravajo svoje koristi, nego obrtnikovo, odločuje tem manj, ker pojem goljufije po §-u 197. kaz. zak. nikakor ne zahteva, da storilec kakov dobiček namerava ali celó steče; zadostuje temveč namen koga družega oškoditi. Takšen namen pa je spoznavno sodišče smatralo utrjenim. Kupovalec trpi pač isto škodo, ako ga slepari obrtnik sam ali pa njegov pomočnik. Niti je moči zahtevati, naj vsak kupovalec poprašuje in preiskuje, je li obrtni oskrbnik pooblaščen meriti in tehtati, sploh prodajati, da more za slučaj oškodovanja odškodbo zahtevati, nego naravno je pač, da zaupamo in se poverimo vsakemu, ki nas v javnem obrtu poslučuje. Zato je razpravno sodišče prav rzsodilo, da je Milica goljufala, ko je, dasi v prid svoje matere, rabila v javnem obrtu nepristno tehtnico.

Fitik.

b) Tudi podzakupnik užitnine je oblastveni poslovnik v smislu §-a 68. kaz. zak.

(Kas. rzsodba od 9. decembra 1898. I. št. 13274.)

Mesar Jakob J. je poznan tihotapec. Užitninski poslovniki so zato vedno pazno zasledovali njegove korake. Nekoč jim je zaupnik prijavil, da je Jakob J. zaklal ovco, ne da bi je bil nanznanil v obdačenje. Šli so na to v njegovo mesnico, jo preiskali, in v resnici našli neobdačeno meso. Tedaj se je Jakob J. silovitim dejanskim lotenjem uprl užitninskemu upravniku Antonu N. Ob-sodili so ga zato po §-u 81. kaz. zak.

Pozivom na § 281., št. 10. kaz. pr. r. je obtoženec prigo-varjal, da obsodba ni utemeljena, češ, da Anton N. je zgol pod-zakupnik užitnine, tak da nima pravice hišne preiskave zvrševati in da sploh ne uživa zaščite, katero določa § 68. kaz. zak. oblast-venim poslovníkom.

Kasacijsko sodišče je odbilo pritožbo ničnosti. Kajti podzakupniki užitnine so slovom § 11. obrazca VII. naredbi fin. min. od 13. julija 1877. I. št. 18956 priloženega zapisnika o za-kupnem dogovoru užitnine, zakupnikovi nameščenci ter so ob to deležni dobrot §-a 68. kaz. zak. Preiskovaje obtoženčevo mesnico je torej Anton N. opravljal oblastveno službo ter ni svojevoljno in brezoblastno omejeval obtoženčeve osebne prostosti. Po §-u 22. najv. skl. od 25. maja 1829. I. 57. prov. zb. zak. št. 74. in §. 19. zak. od 16. junija 1877. I. št. 60 drž. zak. pa imajo zakupniki užitnine in njihovi pooblaščenci in nameščenci enake pravice in dolžnosti (glede užitnine) kakor finančno upraviteljstvo, oziroma finančni opravniki, a po §-u 17., oziroma po §-ih 21. in 22. na-pominanega zakona imajo opravniki, zvršujoči določila o užitnini, pravico vsak čas preiskati hiše in osebe. Toda tudi ne glede na le-ta zakonska določila ni opravičena pritožba ničnosti. Kajti, tudi če prekorači oblastveni opraveńnik svoj delokrog, ne postane zato nekazniv upor proti njemu. Da bi temu tako bilo, bi stala pač na šibkih nogah justična uprava, ker stranke vender ne smejo same presojati, ima li oblastveni opraveńnik pravico svojo službo tako opravljati, kakor jo opravlja. Če se čutijo žaljene opraveńkovim postopanjem, morejo temveč pritožiti se njegovemu predstojniku, same pa si ne smejo pravice delati uporom proti opraveńniku. In

baš § 19. zak. od 16. junija 1877. l. št. 60 drž. zak. pravi, da se je pritožiti na finančno upraviteljstvo zoper nepravilno obdačenje mesa. Le-tá določba torej izrecno prepoveduje vsak, če tudi opravičen prigovor proti užitninskim opravnikom, oziroma zoper njihove odredbe.

F.

c) Noša orožja v obzidanem, k hiši spadajočem vrtu, brez oblastvenega dovoljenja in brez preteče nevarnosti je kaznivo po §-u 36. orož. pat. — § 28. orož. pat. ne izključuje konkurence deliktov, v njem označenih s prestopki orož. pat. —

(Kas. razzodba od 18. februvarija 1899. l. št. 16984 iz 1898. l.)

Petnajstletni drugošolec Nace L. je prišel meseca julija 1898 l. iz mesta na počitnice. Bil je jako razposajen in razvajen deček. Doma je imel, kar je le hotel, nobena igrača ni bila za-nj predraga, vsako željo so mu izpolnjevali. Všeč mu je bilo posebno streljati podgane, mačke, ptiče i. t. d. Toda oče mu ni hotel dati puške. Pomagal si je pa sam. Med raznimi materinimi ključi je našel onega za omaro, v kateri je imel oče razne puške shranjene. Jemal je skrivši skoro vsak dan očetovo puško iz omare in hojeval streljat na vrt ptiče in miši in žabe. Leta vrt je bil sicer zelo obširen, a okoli in okoli obzidan. Vhajalo se je vanj naravnost z dvorišča, ki je bilo tudi obzidano takó, da niso mogli priti v vrt nego družinski člani in delavci skozi hišo, oziroma preko dvorišča. Dne 1. avgusta 1898. l. je Nace streljal na vrtu ptiče. Zgledal je enega na latniku, pomeril na-nj, sprožil in zadel — na mostovžu nasprotne hiše stoječo Tonko S., ki se je takoj mrtva zgrudila. Naceta so obsodili radi pregreška po §-u 335. kaz. zak., ker je Tonko S. ustrelil; radi prestopka po §-u 431. kaz. zak., ker je tudi prej večkrat na vrtu streljal in nevarnost za življenje in telesno varnost drugih provzročal, in radi prestopka po §-u 36. orož. pat. od 24. oktobra 1852. l. št. 223. drž. zak., ker je puško nosil brez oblastvenega dovoljenja in brez očitvidne nevarnosti.

Nacetov oče se je pritožil proti razzodbi, opiraje se na § 281. odst. 5. in 9. a) kaz. pr. r. Kasacijsko sodišče je odbilo pritožbo iz teh-le razzlogov:

Prav govori pritožba trde, da se razzodbeni razzlogi ne zlagajo z izpovedbo Reze P. Kajti le-ta je pričala, da je Naceta

samo enkrat, a ne večkrat, kakor je v razlogih pisano, svarila, naj ne strelja na vrtu, da koga ne ustrelji. Toda le-ta ni prav nobene važnosti, ker Nacetova odgovornost po §-ih 335 in 431. kaz. zak. ni prav nič zavisna od takošnega svarjenja; ali ga je Reza večkrat, ali ga ni nobenkrat svarila, je pač vse eno. Sponašano protislovje ne more zato ustanovljati ničnostnega razloga odst. 5. §-a 281. kaz. pr. r., ki ima v mislih samó protislovja v odločljivih okolnostih. A tudi grajane pomanjkljivosti razsodbenih razlogov ni uvideti, češ, da ni ustanovljeno, je li Nace rabil puško Flaubertovega sistema ali pa popolnoma nenevarno igralno puško, in jeli jo je rabil pred dovršenim 14. letom svoje dobe ali pa pozneje. Kajti na podlagi obtoženčevega priznanja je sodni dvor ustanovil, da je Nace rabil vedno le puško Flaubertovega sistema, in sicer meseca julija in avgusta 1898. l., torej po štirinajstem, dne 11. marca 1898. l. dovršenem letu svoje dobe.

Učin §-a 335. kaz. zak. skuša pritožitelj izključiti, češ da obtoženec obzirom na njegovo mladost, ker je komaj otroškim letom dorasel, ni mogel spoznati nevarnosti svojega dejanja, ter se tako opira, če tudi ne »*expressis verbis*«, pa stvarno na ničnost §-a 281. odst. 9. a) kaz. pr. r. Da je mogel obtoženec nevarnost svojega postopanja sprevideti, je spoznavno sodišče izrecno potrdilo. Letemu izreku, ki spada med tako zvane *quaestiones mixtae*, ni moči izpodbijati z dejanskega stališča, nego zgolj tedaj, kedar je iztakniti v njem kršenje pravnega pravila. Takšnega dokaza, ki naj bi namreč spričal, da se zahteva od obtoženca razmeram neprimerno mero razumne sposobnosti (§ 1297. obč. drž. zak.), ničnostna pritožba niti ni ponudila. Izpodbijana razsodba pa zastopa stališče, da je mogel vsakdo sprevideti posledice obtoženega dejanja. V tem pogledu nima torej obtoženec razloga pritožbe.

A neutemeljena je pritožba tudi glede obsodbe po § 36. orož. pat. Pritoževatelj se moti, ako misli, da sme posestnik orožja isto tudi po zemljiščih, k hiši spadajočih, seboj nositi. Zakon ne daje prav nobenega povoda uporabljati tudi na le-ta slučaj pojem prostorov, katere ščiti § 83. kaz. zak. Pritoževateljevo mnenje samo kaže, da je bila potrebna določba § 15. b) orož. pat. V našem slučaju pa gre za nošo puške zaradi lova, ter ni zato dvoma, da ustanavlja takšna raba puške ne zgolj posest v zmislu § 12. orož. pat., nego nošo iste, za katero je potrebno oblastveno dovoljenje;

kajti posest orožja smatra zakon zgol za hranjenje istega na varnem kraju, a raba orožja ni več zgol posest orožja.

Vpraša se pa, če je krivdorek združljiv s § 28. orož. pat. Gotovo je združljiv. Kajti s spravljanjem človeškega življenja v nevarnost je spojeno kršenje oblastvene pravice, uvaževati, ali obstajajo pogoji za dovoljenje noše orožja. Ni razloga smatrati, da je zakonodajec nameraval prizanesti zapad orožja, ki ga je izreči samostalno po § 36. orož. pat. in § 267. kaz. zak., tedaj kedar se druží s kršenjem oblastvene pravice tudi še spravljanje v nevarnost ali celó poškodovanje človeške telesne varnosti. §-a 28. orož. pat. ni smatrati za izjemo občnih kazenskih načel, nego izraža nekaj samó ob sebi umevnega, namreč pravilo, da je tudi z brezoblastveno nošo orožja stekajoči se, v § 28. orož. pat. označeni učin zakonom kaznovati; kajti sicer bi se slabše godilo onemu, ki sprehajaje se po samotnem travniku puško brezoblastveno seboj nosi, nego onemu, ki pred svojo hišo iz nepaznosti človeka ustrelí.

G.

d) Krivo pričanje je že zgol zato kaznivo, ker omogoča nevarnost za pravosodje.

(Kas. rzsodba od 18. februvarija 1899. I. št. 15286 iz 1898. I.)

Rok S. je bil zaslišan kakor priča na glavni razpravi. Na prvosednikovo vprašanje, je li bil kedaj kaznovan, odgovoril je, da ne. Zaprisegli so ga in izprašali. A tekem razprave so ustanovili, da je bil kaznovan parkrat radi prestopkov in enkrat radi hudodelstva goljufige krivim pričanjem. Obtožili in potem obsodili so ga po §-ih 197. in 199. a) kaz. zak. Rok se je pritožil proti rzsodbi po § 281. odst. 9. a) kaz. pr. r., češ, da ni nameraval nikogar oškoditi, niti države ne, in da ni bilo moči razpravnega sodišča slepiti, ker je moglo le-to pogledati v kazenski vpisnik in takoj zvedeti vse njegove prejšnje kazni.

Kasacijsko sodišče pa je pritožbo odbilo. Kajti pričanje, o katerem govori § 199. a) kaz. zak., obsega tudi takozvana splošna vprašanja. Krivo pričanje sploh pa ni, ako ne pačenje dokazila. Kedor krivo priča, ravna torej brezdvomno z namenom, v §-u 1. kaz. zak. napominanim, ker namerava državno pravico oškoditi. Oporekujé možnost škode, ne pomišlja pritože-

vatelj, da zadostuje za kaznivi učin že sama abstraktna možnost nevarnosti za pravosodje. Le-to pa je možno v navzočem slučaju tem bolj, ker je Rok S. zamolčal prejšnjo kazen radi krivega pričanja, torej nekaj, od česar je zavisno po § 170. št. 3. kaz. pr. r. zapriseženje, a zato madež, ki prikrača verodostojnost priče. Prigovor, da se je lahko takoj izsledi pravi stvarni položaj s pogledom v kazenski vpisnik, pa ni prav nobene važnosti. Kajti pač ni zahtevati, da sodec sam izsleduje prejšnje obnašanje priče s posebnimi poizvedbami, niti je bilo to potrebno glede Roka S.

G.

Razne vesti.

V Ljubljani, 15. julija 1899.

— (Iz kronike društva »Pravnika«.) Odbor je sklenil, da se društvena knjižnica, ki je bila doslej v »Narodnem domu«, premesti v Gospodske ulice h. št. 17 (grofa Auersperga palačo) v svojo sobo pri tleh. Tako bo knjižnica s časopisi vred, ki jih dobiva društvo, bližje sodnih in drugih uradov in tako bolj pri rokah p. n. ljubljanskim društvnikom.

— (Osobne vesti.) Višji finančni svetnik in finančni ravnatelj v Ljubljani K. Lubec je dobil naslov in značaj dvornega svetnika. Sekcijski svetnik v finančnem ministerstvu dr. M. Ploj je imenovan svetnikom upravnega sodišča. Dvorni tajnik upravnega sodišča R. Malnič je imenovan svetnikom namestništva dalmatinskega. Finančni svetnik J. Dobida v Ljubljani je imenovan višjim finančnim svetnikom istotam. Predstojnik okrajnega sodišča na Krškem deželno sodni svetnik A. Gregorin je premeščen k okrožnemu sodišču v Celje. Imenovani so: Okrajni sodnik v Metliki E. Rizzoli deželno sodnim svetnikom v Novem mestu; sodni pristavi: E. Martinak v Šmohoru sodnim tajnikom v Celovcu; I. Počučnik v Kranju okr. sodnikom na Krškem; J. Šumer v Metliki okr. sodnikom istotam; dr. J. Toplak v Ptujju sodnim tajnikom v Ljubljani; Jos. Sterger v Sevnici sodnim tajnikom v Mariboru in dr. V. Janežič v Šmarji sodnim tajnikom v Mariboru; notarska kandidata: dr. A. Kuhar c. kr. notarjem v Žužemberku; A. Galle c. kr. notarjem v Logatcu.

— (Radi vpisov kat. občin v zemljiške knjige v obeh deželnih jezikih) imela je dotična enketa (glej »Sl. Pravnik« l. 1898. str. 157 in l. 1899. str. 63) pri dež. predsedstvu v Ljubljani dne 14. t. m. svojo tretjo in zadnjo sejo, v kateri se je rešilo še nekaj dvomljivih slučajev. Sedaj so ustanovičena imena za Kranjsko — in besedo ima pravosodno ministerstvo.

»Slovenski Pravnik« izhaja 15. dne vsacega meseca in dobivajo ga člani društva »Pravnika« brezplačno; nečlanom pa stoji za vse leto 4 gld., za pol leta 2 gld.

Uredništvo je v Ljubljani, v Gospodskih ulicah šte. 17; upravništvo pa na Valvazorjevem trgu šte. 7.